

Natuurlijk Cultuur!

Cultuurvisie Gooise Meren

gm gemeente
gooisemeren

Voorwoord

Cultuur is overal, we zijn er dagelijks onderdeel van. Onze culturele identiteit zorgt ervoor dat wij ons verbonden voelen door bijvoorbeeld Koningsdag, de Matthäus, het Harmonieorkest of het Muiderslot. Cultuur geeft kleur aan ons leven en maakt ook wie wij zijn. Zonder culturele basis en identiteit valt de verbinding tussen mensen weg en daarom is het belangrijk om continu te investeren in cultuur. Door te investeren in cultuur investeren we in onszelf.

De afgelopen decennia hebben landelijk en lokaal, ingrijpende bezuinigingen het gehele culturele spectrum geraakt. Vooral theatergroepen, koren, bands, orkesten en beeldend kunstenaars hebben het hierdoor moeilijk en worden bedreigd in hun voortbestaan. Naast de bezuinigingen hebben ook corona en nu de energiecrisis grote schade en onzekerheid toegebracht aan de culturele infrastructuur. Omdat de verbindende cultuur essentieel is voor een samenleving waarin iedereen meedoet, moeten we al het mogelijke doen om onze culturele infrastructuur te versterken.

Cultuur is onlosmakelijk verbonden met welzijn en maatschappelijk werk. Een gezonde culturele infrastructuur is daarom van groot belang voor het welzijn van alle inwoners. In de gesprekken met lokale stakeholders die mee hebben gewerkt aan de totstandkoming van deze visie, werd het belang van de maatschappelijke verankering bevestigd. Cultuuronderwijs is van groot belang voor jeugdigen zodat zij daar hun hele leven voordeel van hebben. Door inspiratie en via opleiding actief worden in het beleven dan wel uitvoeren van kunst, binnen cultuur in de breedst mogelijke zin, zal een belangrijk uitgangspunt zijn bij het maken van het uitvoeringsprogramma.

Voor alle inwoners heeft cultuur een verbindende waarde. Cultuur moet meer de wijk in, naar de mensen toe om de 'leefbare-wijk' te versterken. Daarnaast willen we bevorderen dat cultuur een belangrijke bijdrage levert als publiektrekker in de kernen.

In de cultuurvisie van de gemeente Gooise Meren worden de volgende vragen beantwoord:

- Wat verstaan wij onder cultuur en welke waarde heeft zij voor ons?*
- Welke cultuurvormen en welke doelgroepen verdienen extra aandacht?*
- Hoe willen wij cultuur in onze gemeente behouden en versterken en welke rol heeft de gemeente daarbij en hoe krijgen we voldoende middelen beschikbaar?*

Bij de totstandkoming van deze visie zijn tal van inwoners en verenigingen nauw betrokken geweest. Zij zijn het die cultuur in onze gemeente dragen en vormgeven. Zij hebben veel kennis en ervaring. Vanuit een onmiskenbare passie geven zij blijk van een grote betrokkenheid. Gooise Meren huisvest een aantal musea en er vinden tal van culturele evenementen plaats op prachtige podia, sommige van nationale of zelfs internationale allure. En dat alles in een unieke omgeving die rijk is aan historisch en cultureel erfgoed!

We zijn echter zozeer aan het rijke en gevarieerde aanbod gewend, dat we het bijna als vanzelfsprekend ervaren. Maar dat is het natuurlijk niet. We moeten er wel iets voor doen! Deze cultuurvisie gaat over cultuur in onze gemeente in de meest brede zin van het woord. Er ligt voldoende basis om de komende jaren stappen te zetten om te komen tot een gezonde basisinfrastructuur. Na het aannemen van de visie zullen we snel doorpakken met het uitvoeringsprogramma dat wij voor de zomer van 2023 aan de raad willen voorleggen.

Ik wil allen bedanken die aan de totstandkoming van deze visie hebben meegewerkt: inwoners, verenigingen, scholen en de vele anderen. Ik verheug me erop om samen enthousiast aan de slag te gaan!

*Nico Schimmel,
Wethouder cultuur 2022-2026*

Inhoud

Voorwoord	3
Introductie	5
1. Cultuur in Gooise Meren	7
1.1 Wat is cultuur	7
1.2 De waarde van cultuur	7
1.3 Inzet van de gemeente bij behouden en versterken van cultuur	8
2. Cultureel wensbeeld: natuurlijk cultuur!	11
2.1 Ons wensbeeld	11
3. Hoe bereiken we ons wensbeeld?	13
3.1 Stimuleringsrichtingen	13
3.1.1 Jeugd en cultuur	13
3.1.2 Cultuur in de wijk	14
3.1.3 De culturele identiteit van de kernen	14
3.1.4 Het culturele samenspel	15
3.2. Uitvoeringsprogramma	15
4. Financieel kader	17
Bijlagen	19

1. Startnotitie,

2. Bouwstenen

3. Wandeling
4. Een ode aan cultuur

5. Kansencirkel

6. Aanzet voor het uitvoeringsprogramma

Introductie

Het begrip ‘cultuur’ vatten we ruim op. Cultuur is wie we zijn en hoe we leven. Cultuur kent vele verschijningsvormen. Als we spreken over cultuur bedoelen we alle culturele uitingen, de kunsten en het erfgoed.

Cultuur is een essentieel onderdeel van de samenleving, dat hebben we ook ondervonden in de Coronaperiode. We gingen op zoek naar alternatieve wijzen van cultuur beleven. ‘Cultuur’ werd node gemist. Deze visie is daarom breed en integraal. We hebben oog voor de artistieke, maatschappelijke, economische en ruimtelijke waarden van cultuur.

Onze visie is om cultuur een vanzelfsprekend onderdeel te laten uitmaken van het leven in Gooise Meren, waarin iedereen cultuur kan beleven en zelf maken. Cultuur is van, voor en door iedereen. We streven naar een hecht cultureel samenspel dat groeit en bloeit op een natuurlijke manier, waarbij cultuurspelers hun krachten (kunnen) bundelen om cultuur in de schijnwerpers te zetten. En waarin cultuur verbonden is met onderwijs, welzijn, gebiedsontwikkeling, erfgoed, economie en toerisme. Dat is Natuurlijk Cultuur!

Gemeente Gooise Meren vindt het belangrijk dat inwoners en cultuurmakers zelf een actieve rol hebben in het bepalen van hoe en waarop we inzetten als het gaat om cultuur. De invulling van cultuur is voor de gemeente iets waar inwoners en de cultuursector zelf grotendeels eigenaar van zijn. Zij zijn de makers, meemakers of mogelijkmakers.

Om die reden zijn zij op diverse manieren betrokken en geconsulteerd in de totstandkoming van de visie op cultuur voor de komende jaren. De basis voor de cultuurvisie is de Startnotitie (bijlage 1) met doelen en uitgangspunten, waarover de Raad is geïnformeerd. Met dit fundament hebben we bouwstenen (bijlage 2) opgehaald voor de cultuurvisie via een Cultuur Drieweekse van 5 t/m 25 april 2021, waarin we contact hadden met een brede groep inwoners en cultuurspelers.

Dat gebeurde op verschillende manieren: met een ‘Klankbordgroep Cultuur’ (een gelegenheidsteam met een aantal enthousiaste vertegenwoordigers waaronder professionals uit de cultuursector, die we hadden gevraagd met ons op te trekken in dit proces om ons scherp te houden op wat we als gemeente willen bereiken en welke rol de cultuursector speelt en wat de inzet van de gemeente daarbij moet zijn); circa 1.200 inwoners die de vragenlijst via inwonerspanel ‘Gooise Meren Spreekt’ invulden: circa 70 inwoners hebben we geïnterviewd tijdens een (telefonische) culturele wandeling (reporters van binnen en buiten de gemeente benaderden hiervoor zelf mensen. Of werden gekoppeld aan inwoners die zelf een cultuurwandeling boekten naar aanleiding van de oproep in het huis-aan-huisblad of de flyer in de bibliotheektas); verschillende inwoners mailden wat zij over cultuur kwijt wilden naar cultuurvisie@gooisemeren.nl; meer dan 30 cultuurspelers vulden een vragenlijst in; een ontmoeting met cultuurspelers (we bekeken die middag de oogst, stelden vast waar we ons hard voor willen maken en bespraken de mogelijkheden voor krachtenbundeling om doelen te bereiken).

Dit alles heeft geresulteerd in deze visie: Natuurlijk Cultuur!

- De Cultuurvisie beschrijft in:**
- hoofdstuk 1, wat verstaan wij onder cultuur en welke waarde heeft zij voor ons en de rol van de Gemeente Gooise Meren daarin;
 - in hoofdstuk 2 het cultureel wensbeeld. Om bij dit wensbeeld te komen, focussen we
 - in hoofdstuk 3 op de cultuurvormen en doelgroepen waar we als gemeente de komende tijd een stimulans aan willen geven. We zetten vier stimuleringsrichtingen centraal met speerpunten. Met de gemeentelijke doelen en uitgangspunten als vertrekpunt en gebaseerd op de bouwstenen die inwoners en cultuurspelers aanreikten voor de visie;
 - in hoofdstuk 4 het financieel kader, hoe krijgen we voldoende middelen beschikbaar.

1. Cultuur in Gooise Meren

1.1 Wat is cultuur

Onder 'cultuur' verstaan we vele verschijningsvormen. De inwoners en de 'makers' in de cultuursector beleven, maken, waarderen, ontwikkelen en ontdekken samen culturele uitingen. Het gaat om dans, muziek, theater, beeldende kunst, architectuur, vormgeving, letteren, film, nieuwe media, culturele evenementen, kunstwerken in de buitenruimte, historische collecties en archieven en ook ons immateriële erfgoed. Onder dit laatste wordt verstaan de ontastbare cultuuroverblijfselen, zoals tradities, harmonieën en fanfares, gebruiken en legendes die van generatie op generatie worden doorgegeven. Het materieel (onroerend) erfgoed heeft een plek in de Erfgoedvisie Gooise Meren. We verbinden aan cultuurvormen geen kwalificaties.

1.2 De waarde van cultuur

In Gooise Meren dragen we de intrinsieke waarde van cultuur breed uit. Door de zichtbare aanwezigheid van cultuur en door cultuur te vervlechten met het dagelijks leven en artistieke vrijheid aan te moedigen.

Artistieke waarde

Artistieke waarde gaat over de betekenis die cultuur in zichzelf heeft, oftewel de intrinsieke waarde van cultuur, als inspiratiebron voor ieder mens om zich te ontwikkelen en te ontplooiën. Daarom is het zo belangrijk dat iedereen van jongs af aan op vanzelfsprekende wijze in aanraking komt met cultuur. Het is heel persoonlijk wat cultuur voor mensen betekent en welke woorden ze daaraan geven. We vroegen het inwoners tijdens de cultuurwandelingen en maakten een bloemlezing van de uitspraken: een ode aan cultuur (zie bijlage).

Maatschappelijke waarde

Maatschappelijke waarde gaat over verbondenheid door cultuur. We zetten cultuur in om maatschappelijke doelen te behalen. Al de elementen vanuit beeldende kunst, muziek, dans, toneel en zelfs artistiek koken zetten we in om de sociale cohesie, inclusie en diversiteit te bevorderen. De leidende gedachte in onze sociale visie is 'Iedereen doet Mee'. We willen dat er voldoende plekken zijn, waar mensen elkaar kunnen ontmoeten om zo door de gedeelde beleving van cultuur en de gemeenschappelijke geschiedenis bij te kunnen dragen aan de versterking van die sociale cohesie. De cultuurvisie is in lijn met de Inclusienota: 'Iedereen doet mee'. Wij willen dat:

1. iedereen gebruik kan maken van het culturele aanbod
2. cultuur wordt ingezet als een positief middel om mensen met elkaar kennis te laten maken en te verbinden. De inzet van ervaringsdeskundigheid wordt daarbij nadrukkelijk gestimuleerd.

We verweven cultuur ook in het jeugdbeleid. Want we zijn ervan overtuigd dat ieder kind vanzelfsprekend in aanraking moet komen met cultuur – in de eigen omgeving, op school en buiten school – omdat het belangrijk is voor bijvoorbeeld de identiteitsontwikkeling. In de Jeugdnota die wordt gemaakt spelen we daarop in.

"Cultuur geeft absoluut verbazing, nieuwsgierigheid, die je niet haalt uit dagelijkse beslommeringen." (inwoner)

Economische waarde

Een van de speerpunten in onze Economische visie is 'Aantrekkelijke bestemmingen'. Gooise Meren heeft grote aantrekkingskracht als het gaat om water, groen, interessante kernen en ook cultuur, cultuurhistorie en creativiteit. Die kracht willen we versterken door bestemmingen aantrekkelijker te maken door ze te verbinden en te promoten bij doelgroepen die we graag ontvangen, zoals ook cultuurliefhebbers'. Deze waarde gaat over het rendement voor de cultuursector, zoals eigen inkomsten, werkgelegenheid en bijdragen uit private bronnen. En over economische spin-off voor toerisme en horeca, doordat cultuur de gemeente Gooise Meren en de kernen aantrekkelijker maakt.

Ruimtelijke waarde

Ruimtelijke waarde gaat over erfgoed in het landschap, kunst in de openbare ruimte, monumenten en archeologische objecten. Cultuur in de omgeving verrijkt de manier waarop mensen die omgeving beleven. In de visie Buitenruimte stellen we dat de buitenruimte in Gooise Meren van en voor iedereen is. Die ruimte nodigt uit om elkaar te ontmoeten en activiteiten te ondernemen. En is bovendien aantrekkelijk en aangenaam, waar ook kunst in de buitenruimte aan bijdraagt.

In de Omgevingsvisie van Gooise Meren staan ambities die raken aan cultuur: de leefomgeving (nog) mooier en gezonder maken, samen leven in buurt, wijk en gemeente en natuur- en erfgoedparels verder versterken. De Erfgoedvisie richt zich op het materiële erfgoed en vormt een rode draad voor de Omgevingsvisie. In de begeleidende gebiedsbiografie wordt immaterieel erfgoed beschreven in verbinding met specifieke locaties zoals de Mattheüs Passion in de Grote Kerk Naarden en de Bussumse negentiende-eeuwse leef- en schrijversgemeenschap Walden die is verbonden met het gebied Cruysbergen. Het is van belang dat we de verhalen, tradities en kunstuitingen die samenhangen met plaatsen en locaties koesteren. Ze geven extra betekenis aan een plek en zijn van belang voor onze culturele identiteit.

1.3 Inzet van de gemeente bij behouden en versterken van cultuur

Gooise Meren heeft op cultureel gebied veel te bieden. De gemeente zet zich in om cultuur te behouden en versterken. We waarderen wat er is aan cultureel aanbod, erfgoed, verenigingen, amateurgezelschappen, kunstenaars en de inzet van vele vrijwilligers. We treden alle kunstzinnige en creatieve uitingen en hobby's van mensen met evenveel waardering tegemoet als de beoefenaars en makers zelf. Die waardering geven we vanuit de gemeente door te faciliteren, te verbinden en te stimuleren. Hieronder benoemen wij beknopt welke inzet de gemeente reeds biedt. In de navolgende hoofdstukken beschrijven we op welke wijze daar in de komende jaren verdere focus en uitvoering aan wordt gegeven.

Aandacht voor het cultureel erfgoed

De gemeente hecht aan het behouden, beheren en toegankelijk maken van het cultureel erfgoed, inclusief het culturele activiteitenaanbod dat daaraan verbonden is, bijvoorbeeld het Stadhuis en de Grote Kerk in Naarden en de Kazerne in Muiden. Daarbij is de educatieve functie van het cultureel erfgoed van grote waarde, inclusief vieringen en gedenkdagen.

Betaalbare ruimte voor cultuurspelers

De gemeente heeft oog voor de wens van cultuurspelers om zo mogelijk te faciliteren met geschikte huisvesting. We doen dat door:

- vastgoed ter beschikking te stellen waarvan de gemeente zelf eigenaar en beheerder is, zoals de Kazerne in Muiden;
- afspraken te maken met subsidiepartners/cultuurspelers over het benutten van ruimtes, bijvoorbeeld de Grote Kerk in Naarden en Spant!;

- de verbinding te leggen met wijkcentra/buurthuizen;
- mogelijkheid bieden aan kunstenaars om hun kunst te exposeren in het gemeentehuis.

We zullen dit versterken en op zoek gaan naar meer mogelijkheden voor beschikbare ruimtes voor cultuurspelers, door bijvoorbeeld cultuur samen te brengen onder één dak. We onderzoeken of de bibliotheek Bussum zich daarvoor leent.

Openstelling van archief en kunstdepot

- De gemeente blijft bestudering van het verleden mogelijk maken door de archieven in goede staat te brengen en ter beschikking te stellen aan het publiek. Geïnteresseerden zijn welkom op de locatie in het voormalig Burgerweeshuis in Naarden (studiezaal), kunnen de website en facebook benutten en de historische cafés in DeMess bezoeken.
- Uit de kunstcollectie die de gemeente heeft opgebouwd (een deel vanuit de BKR-regeling) stellen we een kerncollectie samen met kunstwerken die met de regio te maken hebben. Deze kerncollectie stellen we planmatiger tentoon in gemeentelijke panden (gemeentehuis in Bussum, stadhuis in Naarden, Kazerne in Muiden, streekarchief in Naarden) en mogelijk ook andere ruimten die zich daarvoor lenen.

Verbinden van cultuur in beleid en uitvoering

We maken de beweging dat cultuur in Gooise Meren overal is: van, door en voor iedereen.

- We maken hierover afspraken met culturele en maatschappelijke instellingen in onze gemeente.
- We stemmen af met samenwerkingspartners als scholen, bewonersinitiatieven, woningcorporaties. Samen doen!
- We benutten netwerken van ervaringsdeskundigen om met cultuur specifieke doelgroepen te bereiken. Bijvoorbeeld met het Platform Gooise Meren Toegankelijk, het GZ-netwerk, de werkgroepen Meedoen en de LFB, belangenvereniging door en voor mensen met een verstandelijke beperking.
- We stimuleren culturele initiatieven om een brede doelgroep te bereiken. Zoals atelier MIKA in Naarden¹⁰, de filmreeks 'Iedereen doet mee' door Filmhuis Bussum, de workshops voor jongeren met een licht verstandelijke beperking door het Muiderslot.
- Vanuit de gemeente zetten we cultuur in bij participatietrajecten. Bijvoorbeeld het Terugspeeltheater¹¹, dat werd ingezet bij het beleidsplan sociaal domein.
- Bij nieuwbouwprojecten stimuleren we het toevoegen van kunst in de openbare ruimte aan het stedenbouwkundig plan.

Artistieke vrijheid aanmoedigen

We inspireren mensen om hun kijk op de wereld te geven en daarmee de samenleving te verrassen, uit te dagen, te amuseren.

- Door nog meer plekken en podia te bieden, zoals: het gebruik van de mobiele kiosk in Naarden Vesting die door een vrijwilligersorganisatie is overgenomen, de Brink in Muiderberg, de Kazerne in Muiden. En door een netwerk te vormen en kennisuitwisseling te stimuleren over ondernemerschap.
- Op alle mogelijke vaste en flexibele plekken: op straat, (muziek- en dans)scholen, in het park, ateliers, monumenten, buurtcentra, de bibliotheek, musea, theaters, het archief, tentoonstellingsruimten, bij verenigingen, tijdens festivals en evenementen in de buitenlucht en op locaties, of gewoon bij mensen thuis cultuur te laten beleven.

- In diverse, groot- en kleinschalige vormen te investeren. Zoals muziek, dans, theater, (stand) beelden, schilderijen, muurschilderingen, architectuur, vormgeving, literatuur, film, nieuwe media, evenementen en de verhalen die mensen vertellen over Gooise Meren. Aantrekkelijk, toegankelijk en uitnodigend voor een breed publiek: (nieuwe) inwoners, in verschillende levensfasen, met verschillende achtergronden en mogelijkheden, bezoekers en toeristen aan te laten bieden.
- Zichtbaar en beleefbaar maken door op allerlei manieren aandacht te besteden aan het gevarieerde aanbod en de mogelijkheden om zelf cultuur te maken.

Evenementen faciliteren die passen bij onze identiteit

We stimuleren in Gooise Meren (terugkerende) culturele evenementen, die gericht zijn op een brede groep inwoners en bezoekers. Zoals: Bussum Cultureel, Nacht van Naarden, Open Monumentendag, Sinterklaasintochten, Fotofestival Naarden, Matthäus Passion.

- We pakken onze faciliterende rol nadrukkelijker op om initiatiefnemers de weg te wijzen om aan randvoorwaarden te voldoen, bijvoorbeeld op het gebied van (veranderende) regelgeving.
- Ook stimuleren we om de evenementen structureel te promoten met behulp van onder meer een evenementenkalender.
- We maken afspraken met Gooise Meren Marketing om een rol te vervullen bij de organisatie en samenwerking bij evenementen.

Cultuur verweven in gebiedsontwikkeling

Cultuur is net als groen belangrijk voor een prettige leefomgeving. De visie Openbare Ruimte en de Omgevingsvisie geven richting om cultuur te betrekken bij gebiedsontwikkeling.

2. Cultureel wensbeeld: natuurlijk cultuur!

Cultuur is van ons allemaal. Het betekent dat inwoners, cultuurspelers en partijen uit andere sectoren dan cultuur (kortom iedereen) op allerlei manieren cultuur maken, er onderdeel van zijn en verbonden zijn door cultuur. En dat zij elkaar onderling uitnodigen, uitdagen en inspireren om op hun manier cultuur te maken, te beleven, te waarderen en in te zetten.

Samen met hen is het culturele wensbeeld ontwikkeld dat we gezamenlijk voor ogen hebben: "natuurlijk cultuur!".

2.1 Ons wensbeeld

In Gooise Meren is cultuur diepgeworteld. Zij is integraal onderdeel van onze gemeente. Cultuur komt naar voren in de verhalen over onze geschiedenis en het landschap en bij de mensen die in Gooise Meren wonen met hun verschillende culturele achtergronden. Cultuur maakt een vanzelfsprekend onderdeel uit van het leven in Gooise Meren. Iedereen kan cultuur beleven en zelf maken:

- op alle mogelijke vaste en flexibele plekken: op straat, (muziek- en dans)scholen, in het park, ateliers, monumenten, buurtcentra, de bibliotheek, musea, theaters, het archief, tentoonstellingsruimten, bij verenigingen, tijdens festivals en evenementen in de buitenlucht en op locaties, of gewoon bij mensen thuis.
- In diverse, groot- en kleinschalige vormen. Zoals muziek, dans, theater, (stand)beelden, schilderijen, muurschilderingen, architectuur, vormgeving, literatuur, film, nieuwe media, evenementen en de verhalen die mensen vertellen over Gooise Meren.
- Aantrekkelijk, toegankelijk en uitnodigend voor een breed publiek: (nieuwe) inwoners, in verschillende levensfasen, met verschillende achtergronden en mogelijkheden, bezoekers en toeristen.
- Zichtbaar en beleefbaar gemaakt door op allerlei manieren aandacht te besteden aan het gevarieerde aanbod en de mogelijkheden om zelf cultuur te maken.

Cultuur is verbonden met onderwijs, welzijn, gebiedsontwikkeling, erfgoed, economie en toerisme. De artistieke, maatschappelijke, economische en ruimtelijke waarden van cultuur dragen bij aan een vruchtbare bodem om in Gooise Meren samen te leven, er te (willen) wonen, uitgaan en ondernemen. Want cultuur brengt iets teweeg wat essentieel is. Het is de magie van samen muziek maken, zingen, dansen, praalwagens maken, een film bekijken, een atelier of museum bezoeken, een boek lezen, ondergedompeld worden in een evenement, op straat verrast worden door een muurschildering. Iedereen haalt er iets uit. Het stemt tot nadenken, begrip voor elkaar, het geeft ontspanning en plezier.

Cultuur in Gooise Meren is van, voor en door iedereen. Het aanbod en de mogelijkheden zijn divers en nabij met ruimte voor spontane, ongeplande initiatieven. Ieder kind hoort in aanraking te komen met cultuur. In de eigen omgeving, op school en buiten school. Want cultuur is net als sport en spel onmisbaar voor de vorming van jonge mensen tot volwassenen. Kinderen en jongeren bedenken zelf hoe zij hun creativiteit willen uiten en helpen mee om dat te organiseren.

Een hecht cultureel samenspel groeit en bloeit op een natuurlijke manier. Cultuurspelers bundelen hun kracht om cultuur in de schijnwerpers te zetten en te benutten voor educatie, recreatie, toerisme, ontmoeting en verbinding. Er is een beweging in gang gezet van met elkaar meedenken, meedoen en het netwerk verbreden. De gemeente Gooise Meren zou daarin meer de rol van regisserend "cultuurmakelaar" kunnen spelen, die partijen binnen en buiten de cultuursector, lokaal en regionaal actief aan elkaar koppelt. En die, waar mogelijk faciliteert met kennis, bijstaat bij het vinden van ruimte, en aanvragen vergunningen en subsidie.

3. Hoe bereiken we ons wensbeeld?

Gooise Meren heeft op cultureel gebied veel te bieden. Er is sprake van een breed cultureel aanbod van, erfgoed, verenigingen, (amateur)gezelschappen, podia, kunstenaars en de inzet van vele vrijwilligers. De gemeente streeft ernaar om, waar mogelijk, meer te faciliteren, verbinden, inspireren en stimuleren.

3.1 Stimuleringsrichtingen

Op basis van het coalitie uitvoeringsprogramma, interviews, inventarisaties en onderzoek door BMC zijn uitgangspunten en doelen opgesteld. Met de inwoners en cultuurmakers uit de sector hebben wij deze doelen en uitgangspunten gegroepeerd tot vier stimuleringsrichtingen die met elkaar samenhangen. Deze stellen wij centraal in de verdere realisatie van het cultureel wensbeeld Natuurlijk cultuur!

Doelen

1. Focus en richting
2. Inwoners inspireren actief te zijn
3. Jongeren enthousiast maken voor cultuur
4. De kwaliteiten van de kernen maximaal tot hun recht laten komen
5. Onze krachten bundelen, beter samenwerken

Uitgangspunten

1. Cultuur is van onschatbare waarde: artistiek, maatschappelijk, economisch, ruimtelijk
2. Een cultureel samenspel is vanzelfsprekend
3. We waarderen wat er is op het culturele vlak
4. Iedereen kan cultuur (mee)maken
5. Cultuur is behalve een doel ook een middel om andere doelen te bereiken
6. De gemeente faciliteert, verbindt en stimuleert door:
 - samen te werken in netwerken;
 - kennis te bundelen, te delen en partijen aan elkaar te koppelen;
 - partijen tegemoet te komen in hun behoeften en zo mogelijk knelpunten weg te nemen;
 - aandacht te hebben voor alle spelers, ook door nieuwe initiatiefnemers en nieuwe vormen van culturele bedrijvigheid aan te moedigen.

In onderstaand schema worden de stimuleringsrichtingen in samenhang met elkaar genoemd:

3.1.1 Jeugd en cultuur

We vinden het belangrijk dat mensen van jongs af aan in aanraking komen met cultuur. In de Jeugdnota die wordt opgesteld, wordt de zogeheten 'kansencirkel' benut als leidraad voor het welzijn van kinderen en jongeren. De kansencirkel bestaat uit 8 elementen om elk kind een goede start en toekomst te geven. Twee daarvan raken direct aan cultuur:

- Actief: ieder kind neemt deel aan allerlei activiteiten om creatief gezond op te groeien;
- Ontplooiing: ieder kind krijgt kansen en ondersteuning om te leren en zijn talenten te ontwikkelen, thuis, op school en in de samenleving.

We gaan voor ieder element in beeld brengen wat het huidige aanbod is en hoe we cultuur extra in kunnen zetten als middel om de doelen die we hebben benoemd te bereiken.

We willen jongeren een plek geven waar ze kunnen zijn en zich kunnen uiten. Het is een wens die jongeren al veel langer hebben en die nog steeds actueel is. Vanuit het jeugdbeleid is de inzet om jongerenontmoetingsplekken te creëren. Dit zouden ook plekken kunnen zijn waarmee we jongeren een podium bieden voor cultuur.

Cultuur moet letterlijk bereikbaar zijn en financieel toegankelijk. Daar hoort bij het breed en begrijpelijk uitdragen van de boodschap dat alle kinderen en jongeren cultuur kunnen (mee) maken. De aandacht voor jongeren is belangrijk; cultuurspelers komen lastig met ze in contact. De gedeelde wens is om te verkennen of het aanbod dat er is en wordt ontwikkeld, aansluit bij de jongere generatie.

We zien cultuur als een ruim begrip, zodat iedereen zich aangesproken kan voelen. Door cultuur te stimuleren ook op onverwachte en ongecontroleerde plekken kan iedereen cultureel floreren. We kijken niet enkel naar financiële aspecten, maar ook naar concrete plekken en plaatselijke initiatieven en netwerken die culturele activiteiten tot bloei kunnen brengen. Dit is nog redelijk onontgonnen terrein, de krachten bundelen is de eerste stap.

SPEERPUNT: Talentgerichte cultuureducatie en –participatie binnen en buiten school, via gezamenlijk programma Cultuureducatie met Kwaliteit (CmK) en Meer Muziek in de Klas

- drempels wegnemen voor de jeugd om mee te kunnen doen aan cultuur
- jongeren betrekken bij cultuurprogrammering
- jongeren stimuleren/inspireren en faciliteren om een cultureel project te organiseren
- jongeren bereiken via cultuurcoaches

3.1.2 Cultuur in de wijk

We willen een samenleving zijn die niemand uitsluit. Het betekent dat cultuur toegankelijk moet zijn voor iedereen. Of dat nu gaat om culturele activiteiten in de buitenruimte, openbare gebouwen, of culturele instellingen. Dat gaat verder dan het beschikbaar stellen van ruimtes maar ook voor het bieden van een uitnodigend klimaat voor iedereen en door eigen initiatief aan te moedigen.

SPEERPUNT: inwoners te inspireren, faciliteren en ondersteunen actief aan cultuur mee te doen of zelf het initiatief te nemen

3.1.3 De culturele identiteit van de kernen

Op cultureel gebied heeft de gemeente Gooise Meren veel te bieden. De vier kernen onderscheiden zich van elkaar door een eigen geschiedenis en identiteit. De bijzondere stads- en dorpsstructuren, vestingwerken, voor- en naoorlogse uitbreidingswijken en veel imposante en karakteristieke gebouwen, bepalen in hoge mate het karakter van Naarden, Muiden, Bussum en Muiderberg. Door (immaterieel) erfgoed zichtbaar en beleefbaar te maken, voelen mensen zich blijvend verbonden met hun omgeving en met elkaar. Dit vergroot de aantrekkelijkheid van de gemeente voor (nieuwe) inwoners, maar ook voor toeristen is ook een steeds belangrijker vestigingsfactor.

Een gedeelde wens is het brede en gevarieerde cultuuraanbod op de kaart en in de schijnwerpers te zetten. De nieuwe organisatie Gooise Meren Marketing (GM Marketing) kan hier mogelijk een rol in vervullen.

SPEERPUNT: vertellen en laten ervaren wat er op cultureel gebied is en kan GM-breed en in de kernen; promotie!

3.1.4 Het culturele samenspel

Onze krachten bundelen is een van de doelen die we in de Startnotitie voor de cultuurvisie formuleerden. Zowel binnen de gemeente Gooise Meren als in regionaal verband. Het totstandkomingsproces van de Cultuurvisie heeft de toon gezet voor het brede, structurele samenspel dat we beogen. Cultuurspelers zien zelf het culturele samenspel als grootste uitdaging om met cultuur in gezamenlijkheid meer voor elkaar te krijgen. De gedeelde wens is om een cultuurnetwerk te vormen om:

- elkaar (beter) te leren kennen en initiatieven af te stemmen;
- te leren van elkaar, voort te bouwen op inzichten die zijn opgedaan;
- samen op te trekken in projecten, acties, de inzet van middelen (huisvesting, PR, administratie);
- gericht een beroep te doen op ondersteuning vanuit de gemeente en andere gremia;
- met elkaar keuzes te maken, ook over budgetverdeling.

SPEERPUNT: doelgericht organiseren van ontmoetingen

3.2. Uitvoeringsprogramma

Om ons wensbeeld te bereiken – aan de hand van de genoemde stimuleringsrichtingen en speerpunten – is een uitvoeringsprogramma nodig. De acties die we opgehaald hebben werken we in een volgende fase verder uit met cultuurspelers en relevante partners buiten de cultuursector. Vanuit onze gedeelde wens om de krachten te bundelen voor Natuurlijk Cultuur!

De acties zijn opgenomen in bijlage 7: een aanzet voor een uitvoeringsprogramma.

4. Financieel kader

In de meerjarenbegroting zijn middelen opgenomen voor inzet op cultuur. Van het jaarlijkse budget van 3,2 miljoen euro wordt circa 80% besteed als subsidie. De overige 20% betreft de doorbelasting van kosten, zoals personeelsbudgetten (0,6 fte voor cultuur, exclusief erfgoed) en beheer en onderhoud van erfgoed dat wij in eigendom hebben.

Om de ambities die in deze cultuurvisie zijn opgenomen te kunnen realiseren zullen meer middelen benodigd zijn. Geconcludeerd moet worden dat de beschikbare middelen ontoereikend zijn. Immers er zijn nauwelijks vrij besteedbare middelen aanwezig om extra activiteiten te verrichten. In het op te stellen uitvoeringsplan (op basis van de aanzet daarvoor die is gegeven in bijlage 7) wordt hier concreter invulling aangegeven. Met name ten aanzien van de (inzet van) subsidies voor onze cultuurspelers, het aantrekken van cultuurcoaches en een regisserende cultuurmakelaar en het benutten van ontmoetingsplekken in de wijk, zijn extra middelen nodig om de doelen en ambities waar te kunnen maken.

Waar mogelijk zetten we daarbij in op slimme combinaties met andere beleidsdomeinen, waardoor een deel van de acties (mede)gefinancierd kan worden vanuit andere middelen. Zo wordt bijvoorbeeld de Stichting Gooise Meren Marketing gesubsidieerd vanuit het beleidsdomein Economie, en valt het onderwerp gezondheid in financiële zin onder het Sociaal Domein.

"Alle cultuuruitingen zijn balsem voor de ziel, smeerolie van de maatschappij." (Gaston Bannier)

Bijlagen

1. Startnotitie
2. Bouwstenen
3. Wandeling
4. Een ode aan cultuur
5. Kansencirkel
6. Aanzet voor het uitvoeringsprogramma